

การประเมินผลรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ
การสอนภาษาจีน ตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา
ของนักศึกษาวิชาชีพครู วิชาเอกการสอนภาษาจีน*

THE EVALUATION OF AN INSTRUCTIONAL MODEL TO ENHANCE
LANGUAGE TEACHING CAPACITY BASED ON COGNITIVE
APPRENTICESHIP FOR TEACHER PROFESSIONAL STUDENTS
IN CHINESE LANGUAGE TEACHING MAJOR

จันทร์จิรา ชัยภมรฤทธิ, Janjira Chaipamornrit
เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ, Ketsaraphan Punsrigate Khongjaroen
ลำไย สีหามาตย์, Lumyai Seehamat
วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์, Wilaiporn Rittikooop
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
Major of Curriculum and Instruction,
School of Education University of Phayao
อดิเรก นวลศรี, Adirek Nuansri
โรงเรียนภาษาและวัฒนธรรม ก้าวหน้า อาจารย์ใหญ่ หยาง
Jinbu Chinese School
E-mail : janjira_panya@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนภาษาจีน ตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญาของนักศึกษาวิชาชีพครู วิชาเอกการสอนภาษาจีน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ความรู้ความเข้าใจการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอน 2) ทักษะการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอน และ 3) เจตคติต่อวิชาชีพครู การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้าง

---

* Received 6 July 2021; Revised 8 December 2021; Accepted 9 December 2021

สมรรถนะการสอนภาษาจีน ตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพรู วิชาเอกการสอนภาษาจีน เป็นขั้นตอน ตั้งแต่ ขั้นที่ 1 การเตรียมการทดลองใช้รูปแบบการเรียน การสอน ไปจนถึงขั้นที่ 2 ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ประชากรที่ใช้ในการ วิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาวิชาชีพรู วิชาเอกการสอน ภาษาจีน ที่เรียนในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน คณะครุศาสตร์ ในสังกัด มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ จำนวน 4 แห่ง จำแนกเป็นกลุ่มทดลอง จากการจับฉลาก นักศึกษาเอกภาษาจีน ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่ได้รับการสอน ตามรูปแบบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น 30 คน และ กลุ่มควบคุม จากการจับฉลากนักศึกษาเอก ภาษาจีน ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่ได้รับการสอนแบบปกติ จำนวน 30 คน

ผลการวิจัย พบว่า การประเมินผลรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ การสอนภาษาจีน ตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพรูวิชาเอกการสอน ภาษาจีน พบว่า

1. กลุ่มทดลองที่เป็นนักศึกษาวิชาชีพรูที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน เสริมสร้างสมรรถภาพการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา มีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ความ เข้าใจการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอนโดยรวม สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการ จัดการเรียนการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

2. กลุ่มทดลองที่เป็นนักศึกษาวิชาชีพรู ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน เสริมสร้างสมรรถภาพการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะ การออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอนโดยรวม ในวิชาเอกคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และในทุกวิชาเอก สูงกว่ากลุ่มควบคุม ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และซึ่งเป็นไป ตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

3. กลุ่มทดลองที่เป็นนักศึกษาวิชาชีพรู ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน เสริมสร้างสมรรถภาพการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติ ต่อวิชาชีพรู โดยรวม สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามปกติอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

คำสำคัญ : รูปแบบการเรียนการสอน, เสริมสร้างสมรรถนะ, การฝึกหัดทางปัญญา, นักศึกษาวิชาชีพรูการสอนภาษาจีน

Abstract

This article aimed to evaluate teaching model for enhancing Chinese language teaching performance of students studying in Chinese Language Teaching program through cognitive apprenticeship. It consisted of knowledge and understanding of teaching design and teaching management, needed skills in terms of teaching design and teaching management, and attitude towards teaching profession. The trying out of the instructional model based on cognitive apprenticeship was divided into 2 steps: model preparation and model trying out. The population was students studying in Chinese Language Teaching program, faculty of Education of Rajabhat University in the Northern region. The experimental group, selected by drawing, consisted of 30 fourth-year students of Chinese Language Teaching program. The control group, selected by drawing and received no treatment, consisted of 30 fourth-year students of Chinese Language Teaching program.

The results of model evaluation revealed as follows.

1. The score in terms of teaching design and teaching management of the experimental group was higher than that of the control group at .05 significant level.
2. The score in terms of skills relating to teaching design and teaching management of students in Mathematics, Sciences, Social Studies, Thai, and English programs, who were in the experimental group, was higher than that of the control group at .05 significant level.
3. The attitude towards teaching profession of the experimental group was higher than that of the control group at .05 significant level.

Keywords : Evaluation, Instructional Model, Enhancement of Teaching Performance, Cognitive Apprenticeship, Students of Teaching Chinese Language Program

บทนำ

ด้วยปัจจัยเรื่องขนาดของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและจำนวนประชากร ทำให้ภาษาจีนเป็นภาษาที่มีคนใช้มากที่สุดในโลก และถือเป็นหนึ่งในห้าภาษาหลักขององค์การสหประชาชาติ ประกอบกับนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจและเปิดประเทศในยุคผู้นำใหม่ เช่น การเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) และการลงนามจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับไทย แสดงให้เห็นว่าจีนเป็นประเทศที่มีโอกาสทางธุรกิจสูง เป็นตลาดการค้าที่ใหญ่อันดับต้น ๆ และมีแนวโน้มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง จีนเป็นตลาดใหญ่ที่นักธุรกิจจากนานาประเทศต้องการเข้ามาร่วมค้า ร่วมลงทุน เนื่องจากจำนวนผู้บริโภคที่สูงเป็นอันดับ 1 ของโลก ส่งผลให้ภาษาจีนกลาง กลายเป็นภาษาที่มีผู้ใช้มากอย่างแพร่หลาย ดังนั้น สิ่งสำคัญในการที่จะเข้าไปมีบทบาททั้งทางด้านการค้าการลงทุนกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนที่ควรต้องรู้ นั่นก็คือ “ภาษาจีน” (กัว เซ่าเหมย, 2560, น. 8) การเรียนรู้ภาษาจีน ซึ่งเป็นภาษาที่สองที่คนไทยให้ความสนใจ รวมไปถึงการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนภาษาจีน จึงต้องมีแนวทางในการพัฒนาครูผู้สอนภาษาจีนให้มีคุณภาพเทียบเท่าเจ้าของภาษา ไม่ว่าจะเป็นทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ เป็นการพัฒนาความสามารถด้านการสอน โดยการจัดการ องค์ความรู้ที่จะสอนอย่างมีคุณภาพ ทั้งในแง่การพัฒนาความรู้ในเนื้อหาสาระของวิชาที่จะสอนอย่างลึกซึ้ง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นการอบรมสั่งสอนที่พัฒนาทักษะชีวิต สุขภาพกาย สุขภาพจิต เพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีระบบ การจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ มีการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี สารสนเทศ เพื่อการจัดการความรู้ และมีการวัดและประเมินคุณภาพผู้เรียนจากผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง (สถาบันภาษาจีน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560, น. 13) การจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นจะเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเรียน โดยเฉพาะถ้าครูรุ่นใหม่ได้นำมาปฏิบัติ ผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมต่อการเรียนรู้ของตนเอง รวมไปถึงการได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ สามารถนำความรู้มาประยุกต์และใช้ประโยชน์ในชีวิตได้ และนักเรียนได้มีความสุขและสนุกกับการเรียนรู้ตลอดจนมีคุณลักษณะนิสัยดีงามที่สังคมพึงปรารถนา

ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ช่วยเหลือให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้คำแนะนำ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และเมื่อผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเองจากบริบทที่เป็นจริง จึงเป็นความรู้ที่มีความหมาย สำหรับผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ที่ต้องการได้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้น สถาบันผลิตและพัฒนาครูต่าง ๆ จึงตระหนักถึงความสำคัญ และได้มีการกำหนดมาตรฐานการผลิตครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ทั้ง 41 แห่ง ทั่วประเทศ ได้แก่ มาตรฐานการบริหารจัดการ และมาตรฐานวิชาการ เพื่อเป็นหลักประกันว่า นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษา มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ตามปรัชญาของสถาบันและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และเมื่อไปประกอบวิชาชีพครูก็สามารถปฏิบัติตนเป็นครูที่ดีตามมาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏได้ศึกษาคุณภาพนักศึกษาวิชาชีพครู ในปัจจุบันว่า จะต้องมีการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน โดยเฉพาะความสามารถในการถ่ายโยง ทักษะ และความสามารถในวิชาชีพครู อันจะส่งผล ถึงการปฏิรูปการศึกษาของชาติให้มีคุณค่าต่อไป (ทิตินา แชมมณี, 2560, น. 4) ได้กล่าวว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมต้องคำนึงถึงสภาพของผู้เรียน เนื้อหาสาระ และสภาพแวดล้อม หรือบริบท และยังต้องอาศัยรูปแบบการสอน วิธีสอน และเทคนิคการสอน ที่หลากหลายอีกด้วย แนวคิดที่มีความเหมาะสมการจัดการเรียนการสอนที่มีความสอดคล้องกับนักการศึกษาที่ได้เสนอแนะไว้ดังกล่าวข้างต้น คือ แนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา (Cognitive Apprenticeship)

แนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา การฝึกหัดทางปัญญา เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ทำให้เห็นวิธีการคิดอย่างเป็นรูปธรรม เน้นวิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่มาจากปัญหาและการรู้จักคิด มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะ เกิดการเรียนรู้และสามารถใช้ทักษะได้ในสถานการณ์สถานการณ์ใหม่ ๆ ผู้สอน ใช้กระบวนการสอนเพื่อฝึกหัด แนะนำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ตัวแบบ (modeling) การชี้แนะ (coaching) การเสริมศักยภาพ (scaffolding) และการถอยห่างเมื่อ ผู้เรียนทำได้ด้วยตนเอง (fading) การฝึกหัดทางปัญญาจะทำให้เกิดการบูรณาการระหว่างวิชาการกับวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจด้านวิชาการด้วยตนเอง และเกิดกระบวนการคิดภายในตนเอง มีทักษะทางปัญญา และทักษะการรู้จักคิด (cognitive and metacognitive skills) ช่วยให้ผู้เรียนขยายการเรียนรู้ออกไปในสถานการณ์ใหม่ ๆ และเรียนรู้ทักษะการคิดของผู้เชี่ยวชาญได้ (Collins, Brown and Holum, 1987) ทฤษฎีการฝึกหัดทางปัญญาพัฒนามาจากทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural Theory of Learning) พื้นที่รอยต่อพัฒนาการของ ไวโกตสกี (Vygotsky's Zone of Proximal Development : ZPD) การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (Situated Cognition) และการฝึกหัดแบบดั้งเดิม (Traditional Apprenticeship) ลักษณะสำคัญของการฝึกหัดทางปัญญาคือผู้เรียน ได้รับการเพิ่มศักยภาพจนเกิดความรู้ใหม่ที่ยอมรับ มอบหมายให้ทำงานที่ยาก โดยมีปฏิสัมพันธ์

ทางสังคมระหว่างผู้เรียนกับผู้เชี่ยวชาญ กระบวนการที่ใช้มีความยืดหยุ่นมีความคิดสร้างสรรค์ ได้เรียนรู้ในสิ่งแวดล้อม ตามสภาพจริงบทบาทผู้สอนจะเปลี่ยนจากผู้สอน (teacher) มาเป็นผู้ช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพ (coaches and scaffolds) (Collins, Brown & Newman, 1987)

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนที่จะช่วยสร้างเสริมสมรรถนะการสอนของนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาเอกการสอนภาษาจีน ด้านความรู้ความเข้าใจการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอน ทักษะการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอน และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินรูปแบบการเรียนการสอนการสอนภาษาจีนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญาของนักศึกษาวิชาชีพครู วิชาเอกการสอนภาษาจีน ประกอบด้วย 1) ความรู้ความเข้าใจการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอน 2) ทักษะการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอน และ 3) เจตคติต่อวิชาชีพครู

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินผลรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนภาษาจีนของนักศึกษาวิชาชีพครู วิชาเอกการสอนภาษาจีน มีวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

- ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสารตำราและวิเคราะห์ ทฤษฎี หลักการ แนวคิด ข้อความที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญาและการเสริมสร้างสมรรถนะการสอนภาษาจีนของนักศึกษาวิชาชีพครู วิชาเอกการสอนภาษาจีน
- ขั้นที่ 2 การออกแบบประเมินทักษะ การเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้โดยแบบสอบถามที่ครอบคลุมสมรรถนะการสอนภาษาจีนของนักศึกษาวิชาชีพครู
- ขั้นที่ 3 การทำแผนการเรียนรู้เพื่อใช้ในการทดลองสอน
- ขั้นที่ 4 จัดทำเอกสารและสื่อประกอบการเรียนการสอน เช่น คู่มือ แผนการจัดการเรียนรู้
- ขั้นที่ 5 การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนภาษาจีนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา ได้แก่ การกำหนดแผนการทดลอง การทดสอบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง การดำเนินการทดลอง การวัด และ

ประเมินผลการเรียนรู้ การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล และหาประสิทธิภาพของรูปแบบ

- ชั้นที่ 6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
- ชั้นที่ 7 การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
- ชั้นที่ 8 การหาประสิทธิภาพของรูปแบบ

ผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนที่นำเสนอ ผลการประเมินผลรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนภาษาจีน ตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพรู วิชาเอกการสอนภาษาจีน ประกอบด้วย

1. ผลของการประเมินผลรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนภาษาจีน ตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา สำหรับนักศึกษาวิชาชีพรู วิชาเอกการสอนภาษาจีน ซึ่งผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเป็นผลการนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นตามรูปแบบการเรียนการสอน ไปทดลองสอนนักศึกษาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในรายวิชาการพัฒนาความเป็นครูวิชาชีพ เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ปรากฏผลโดยสรุปได้ดังนี้

1.1 กลุ่มทดลองที่เป็นนักศึกษาวิชาชีพรูที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา มีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ความเข้าใจการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอนโดยรวม สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

1.2 กลุ่มทดลองที่เป็นนักศึกษาวิชาชีพรู ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา มีค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอนโดยรวม ในวิชาเอกคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และในทุกวิชาเอก สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

1.3 กลุ่มทดลองที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเจตคติต่อวิชาชีพครู โดยรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้

2. ผลการวิจัยเพิ่มเติมที่เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ที่นอกเหนือจากเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 การบันทึกการสังเกตการณ์จัดการเรียนการสอนของตัวแบบรูปแบบการสอน/วิธีสอน/เทคนิคการสอนที่ครูใช้ พบว่าตัวแบบได้มีข้อคิดเห็นที่แตกต่างกันไป เช่น ในเรื่องของกระบวนการ/ขั้นตอน/ลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอนครูได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปตามลำดับขั้นตอนตามที่ได้วางแผน ครูมีการบริหารเวลาในการสอนที่ดี บทบาทของครูผู้สอน คือ เป็นผู้ชี้แนะ เป็นผู้นำกิจกรรม และกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดและกล้าแสดงออกอำนวยการเรียนการสอน บทบาทของผู้เรียน การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้นั้นนักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน กล้าคิด กล้าแสดงออก กระตือรือร้น รู้จักการค้นคว้ามากขึ้น ตั้งใจเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในภาระชิ้นงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ โดยบรรยากาศในห้องเรียนนั้น มีความสนุกสนานครูและนักเรียนร่วมกันทำกิจกรรมจึงทำให้กิจกรรมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการสอนนั้นมีความแตกต่างกันไปเช่นเด็กบางคนไม่สนใจในการเรียน เนื่องจากเรียนไม่ทันเพื่อน วิธีการแก้ไขปัญหา/อุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการสอนและผลของการแก้ปัญหา คือ ในขณะที่ทำกิจกรรมนั้น ครูให้นักเรียนสร้างข้อตกลง หากใครไม่ทำตามจะถูกกลองโทษตามกติกาที่ทุกคนในห้องเรียนร่วมกันคิด สำหรับข้อเสนอแนะ ก็คือขณะที่สอนครูควรกวาดสายตาดูเด็กให้ทั่วถึง เพราะจะได้สังเกต พฤติกรรมของเด็กแต่ละคน ถ้านักเรียนไม่มีสมาธิหรือไม่สนใจ ครูควรกระตุ้นนักเรียนกลุ่มนั้นทันที

2.2 แบบบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ได้ศึกษาจากตัวแบบท่านได้เรียนรู้อะไรบ้างจากการเรียนครั้งนี้ พบว่า จากความนึกคิดของนักศึกษามีความรู้สึกนึกคิดที่ต่างออกไป เช่น เมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยแล้วครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไรที่จะเหมาะสมกับนักเรียนทุกคนในชั้นเรียน มีความรู้สึกตื่นเต้นที่จะได้เรียนรู้กับตัวแบบที่เก่ง ๆ รู้สึกประทับใจในตัวครู และอยากที่จะเก็บเกี่ยวเอาความรู้และประสบการณ์จากตัวแบบให้ได้มากที่สุด มีความรู้สึกต่อวิชาชีพครูว่าอาชีพครูจะต้องมีความเสียสละทั้งกำลังกายและกำลังใจ ต้องมีความรักและเมตตาต่อศิษย์ ต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา ขยันหมั่นเพียรและพัฒนาตนเองอย่างไม่มีวันหยุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการประเมินผลรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนภาษาจีนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญาของนักศึกษาวิชาชีพอครู วิชาเอกการสอนภาษาจีน มีรายละเอียดการอภิปราย ดังนี้

ในการดำเนินการศึกษาการประเมินผลรูปแบบการเรียนการสอนนั้น ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักศึกษาวิชาชีพอครูตามหลักสูตรที่วิเคราะห์ เสริมสร้างสมรรถภาพการสอนของนักศึกษาวิชาชีพอครูวิชาเอกการสอนภาษาจีน โดยมีประเด็นการอภิปราย ดังนี้

1. สมรรถภาพการสอนของนักศึกษาวิชาชีพอครูด้านความรู้ความเข้าใจการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอนจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา มีค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนน ความรู้ความเข้าใจการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอนสูงกว่ากลุ่มควบคุม ที่เรียนโดยใช้การสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ปรากฏดังกล่าว สามารถอภิปรายในประเด็น ต่อไปนี้

การเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา เป็นการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยมีการร่วมมือกันเรียนรู้ในกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ โดยเฉพาะในขั้นตอนที่ได้ศึกษากับตัวแบบ ซึ่งเป็นปรัชญาที่รับรู้ได้ทางประสาทสัมผัส ความรู้จึงเป็นผลผลิตของกิจกรรม บริบทและวัฒนธรรมซึ่งใช้ความรู้ที่ สอดคล้องกับ Hein (2000) ที่กล่าวถึงหลักการเรียนรู้ในทฤษฎีการสร้างความรู้ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีชีวิตชีวา (Active Process) ซึ่งผู้เรียนต้องใช้ปัจจัยนำเข้าทางประสาทสัมผัสเพื่อสร้างความหมายจากสิ่งนั้น ในการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจกับประเด็นในการศึกษาในสถานการณ์นั้น ๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ หลังจากไปศึกษากับตัวแบบและสถานการณ์จริงแล้ว ผู้เรียนต้องช่วยกันทำความเข้าใจในประเด็นที่ศึกษาเรียนรู้โดยดึงความรู้เดิม เพื่อใช้ในการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนต้องศึกษาข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการฝึกหัดทางปัญญาตามขั้นตอนการเรียนการสอน ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ ความรู้ที่ได้จึงเป็นความรู้ที่มีความหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ Hein ที่กล่าวถึงการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจโลกหรือความรู้ที่มีอยู่หรือมีการค้นพบแล้ว ไม่ใช่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้เป็นของใหม่ สอดคล้องกับการวิจัยของ (Walker, 2015) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่องแนวโน้มการแก้ปัญหา แรงกระตุ้นและทักษะที่ผ่านการฝึกฝนความรู้ความเข้าใจที่ใช้แนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา การใช้กลยุทธ์การเรียนรู้

แบบมีส่วนร่วมกัน (Collaboration) และมีบรรยากาศการเรียนรู้ที่ให้ความไว้วางใจกัน ที่ผลการวิจัย พบว่า ส่งผลให้ผู้เรียนสร้างความรู้ในมุมมองที่หลากหลาย จากเหตุผลนี้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรพิจารณาถึงคุณสมบัติของตัวแบบ ให้เป็นไปตามความต้องการของผู้วิจัย เพราะว่าตัวแบบในแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันไป เพราะว่าตัวแบบแต่ละคน มีพื้นฐานและประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป และเมื่อนำตัวแบบมาเป็นต้นแบบในการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเสริมสร้างสมรรถภาพการสอน ตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญาแล้วนั้น อาจส่งผลต่อการใช้รูปแบบไม่มากนักน้อย เช่น ความอดทนของตัวแบบ หรือแม้แต่ความสามารถในการเป็นตัวแบบ หรือต้นแบบของผู้เรียน เพราะผู้ที่เป็นตัวแบบทุกคนจะมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู โดยเฉพาะมีจิตวิญญาณของความเป็นครูที่ดี มีความมั่นใจในตนเองและการทำงาน มีความรับผิดชอบ เสียสละ กล้าแสดงออก และเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพราะทัศนคติต่อวิชาชีพเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ, 2540) ที่พบว่า คุณลักษณะของครูนักวิจัยที่เป็นกรณีศึกษา ได้แก่ ความขยัน อดทนมีความพยายาม ความเสียสละ ใฝ่รู้รักการอ่านการเขียน รับผิดชอบและตั้งใจในการทำงาน รักและเอาใจใส่เด็ก มองปัญหาเป็นโอกาส เคารพความคิดผู้อื่น เป็นนักคิดวิเคราะห์ เห็นคุณค่าในการสอนชีวิตมากกว่าสอนหนังสือ และมีความเป็นกัลยาณมิตร จากงานวิจัยของ นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ ข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การที่จะเป็นตัวแบบครูต้นแบบนั้น จะเป็นผู้ที่มีความพยายาม อดทน เสียสละ พร้อมทั้งเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบและตั้งใจในการทำงานในวิชาชีพครู ซึ่งด้วยเหตุผลทั้งหลายนี้ ย่อมส่งผลต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเสริมสร้างสมรรถภาพการสอน ตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา เพราะได้เน้นการเรียนการสอนตรงที่ผู้เรียน แต่ผู้เรียนนั้นสามารถศึกษาได้จากตัวแบบที่สำคัญ นั่นหมายถึง ผู้ที่เป็นตัวแบบนั้นนั้น ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดและต้องการ โดยเฉพาะเมื่อประสบการณ์และความรู้ของผู้เรียนแต่ละคนต่างกัน และเมื่อผู้เรียนแต่ละคนที่มาจากคนละวิชาเอกที่แตกต่าง และประสบการณ์ในการฝึกสอน หรือทำงานต่างกัน ก็ย่อมที่จะมีผลในการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเสริมสร้างสมรรถภาพการสอน ตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา ที่แตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะยุคปัจจุบันที่มีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นสื่อในการเรียนรู้ ผู้เรียนอาจมีความรู้และประสบการณ์ในการใช้ที่แตกต่างกัน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ สถานการณ์จริงในปัจจุบัน ย่อมมีความรู้สึกเชื่อมั่นในการออกแบบ หรือมีทักษะในการออกแบบรูปแบบการเรียนการสอนได้ดี และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนในสภาพจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า ผู้ที่มีประสบการณ์และความรู้ในเรื่องนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ น้อย ซึ่งสอดคล้องกับงาน (วัชรีย์ เหล่ามตระกูล ,2549, น. 180) ที่กล่าวไว้ว่า การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นสื่อในการเรียนรู้ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมให้การใช้โปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนนั้น ดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. การเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา มีบทบาททำให้การเรียนการสอนสามารถสร้างความรู้ได้ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการชี้แนะชี้นำ หรือใช้เสริมในการเรียนรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งในแบบวัดความรู้ความเข้าใจการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอน จะเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบปรนัยที่สร้างขึ้นโดยการวิเคราะห์หลักสูตรตามแนวคิดของ Bloom คือ แบ่งระดับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยเป็น 6 ระดับ ซึ่งในการสร้างแบบทดสอบนั้น ผู้วิจัยได้ออกข้อสอบตามการวิเคราะห์หลักสูตรที่เน้นการนำไปใช้ และการวิเคราะห์ ซึ่งการเรียนการสอนในกลุ่มทดลองเกือบทุกขั้นตอน ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะการคิดควบคู่ไปด้วย ที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ (สำนักงานสภาราชภัฏ, 2545) ว่าเมื่อนักเรียนได้เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก นักศึกษาได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา ฝึกวิธีการคิดแก้ปัญหา และค้นคว้าความรู้ ความเข้าใจ ทั้งขั้นพื้นฐานและขั้นสูง เป็นวิธีการจัดหลักสูตรให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น โดยอาศัยปัญหาจริงในการปฏิบัติการของวิชาชีพนั้นเป็นตัวแกนได้ ซึ่งหลักสูตรที่สอน ดังปรากฏในบันทึกการเรียนรู้นักศึกษาส่วนใหญ่ต่างกล่าวถึงสิ่งที่ได้จากการเรียนที่สำคัญ คือ ได้ฝึกทักษะการคิด ทำให้กลุ่มทดลองได้คะแนนจากการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอนมากกว่ากลุ่มควบคุม และจากผลการทดลอง พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา มีคะแนนความรู้ความเข้าใจการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอนสูงกว่านักศึกษาวิชาชีพครูที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการสอนปกติที่เรียนโดยการเรียนการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นผลมาจากการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

3. สมรรถภาพการสอนของนักศึกษาวิชาชีพครูด้านทักษะการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา มีคะแนนทักษะการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอนสูงกว่านักศึกษาวิชาชีพครู วิชาเอกการสอนภาษาจีนที่เรียนโดยการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ปรากฏดังกล่าว

3.1 การเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา เป็นการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้จากการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง เรียนรู้กับตัวแบบที่มีความเชี่ยวชาญ ซึ่งถ้าพิจารณาขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนและขั้นตอนในทักษะการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอนแล้ว พบว่า มีความสอดคล้องกัน ดังนี้ 1) ขั้นสังเกต เป็นขั้นที่ผู้เรียนสังเกตจากตัวแบบ โดยได้รับการจัดสถานการณ์ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะพื้นฐานด้านการสอนของวิชาชีพครู

ซึ่งเป็นสิ่งเร้าที่กระตุ้นประสาทรับความรู้สึกต่าง ๆ และร่วมกันพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์หรือปัญหานั้น ๆ ในด้านการสอนทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ 2) ขั้นสรุปความรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนเรียนรู้จากตัวแบบโดยการชี้แนะ แนะนำหรือสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์และความสำคัญของข้อมูลต่าง ๆ จากตัวแบบ การสังเกตกระบวนการต่างๆที่ตัวแบบปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ผู้วิจัยคอยให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมในการเรียนรู้ 3) ขั้นผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ร่วมกันออกแบบ และร่วมกันสร้างหลักการและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ออกแบบการเรียนการสอนเมื่อมีปัญหาสงสัย สอบถามและแก้ปัญหาตามคำแนะนำจากตัวแบบและผู้สอน เพื่อให้การออกแบบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และออกแบบอย่างสร้างสรรค์ 4) ขั้นผู้เรียนสะท้อนการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนอภิปราย แสดงเหตุผลและสนับสนุน หรือโต้แย้งตรวจสอบความคิดอธิบายความคิดโดยแสดงเหตุผลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของตัวแบบ และเปรียบเทียบกระบวนการคิดและกระบวนการแก้ปัญหาของตนเอง และกลุ่มผู้วิจัยทำหน้าที่ผู้นำการอภิปราย และเป็นผู้ร่วมอภิปราย 5) ขั้นเตรียมฝึกปฏิบัติ เป็นขั้นที่ผู้สอนเตรียมตัวผู้เรียนในการปฏิบัติการสอนในสถานปฏิบัติการจริง (สถานศึกษา) และชี้แจงลักษณะของการเรียนรู้ตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา 6) ขั้นฝึกปฏิบัติการสอน เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ไปใช้สอนจริง โดยระหว่างสอนได้รับคำแนะนำและการเสริมต่อการเรียนรู้จากตัวแบบ ตามที่ร่วมกันวางแผนไว้ภายใต้คำแนะนำ การชี้แนะ จนกระทั่งนักศึกษาวิชาชีพครูเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับการเสริมต่อการเรียนรู้ของตัวแบบ 7) ขั้นสรุปผลการเรียนรู้ : ผู้เรียนสรุปผลการเรียนรู้และสะท้อนการเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ 8) ขั้นประเมินผล เป็นขั้นที่ผู้เรียนประเมินองค์ความรู้ที่ได้ และตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ วิธีการแก้ปัญหา โดยการพูดหรือเขียน ผู้เรียนประเมินการเรียนรู้ของตนเองตามสภาพจริง

ในการเรียนการสอนตามขั้นตอนในรูปแบบการเรียนการสอนการเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา เสมือนเป็นการฝึกทักษะการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอน จึงช่วยให้ นักศึกษากลุ่มทดลองมีทักษะการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนแบบปกติ การเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา เน้นการเรียนรู้ในสถานการณ์และบริบทในสภาพจริงกับตัวแบบที่มีความเชี่ยวชาญ ซึ่งนักศึกษาได้พบกับนักเรียนในบริบทจริง ทำให้เป็นการเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรม ทำให้สามารถศึกษาเรียนรู้และวิเคราะห์ในบริบทจริง ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง ได้ฝึกการแก้ปัญหาตามสภาพจริง ทำให้เป็นการฝึกทักษะการใช้กระบวนการสอนอย่างแท้จริง และสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วิไล แสงเหมือนขวัญ, 2544, น. 43) ที่วิจัยในเรื่องการวิจัยพัฒนา

คุณภาพการเรียนรู้ ที่ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และสามารถพัฒนาทักษะการใช้กระบวนการทางการสอนได้ดี หลังจากเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา จากเหตุผลดังที่กล่าวมา ย่อมส่งผลให้นักศึกษากลุ่มทดลองมีทักษะการออกแบบการสอนและการจัดการเรียนการสอนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนแบบปกติ

3.2 สมรรถภาพการสอนของนักศึกษาวิชาชีพครู วิชาเอกการสอนภาษาจีน ด้านเจตคติต่อวิชาชีพครู จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเสริมสร้างสมรรถภาพการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา มีค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อวิชาชีพครู สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่ปรากฏดังกล่าว สามารถอภิปรายในประเด็น ต่อไปนี้

1) การเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญาเน้นการเรียนรู้ในสภาพจริง โดยเฉพาะในการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นครั้งนี้ ทำการทดลองสอนในสถานการณ์จริง ซึ่งผู้เรียนจะต้องไปศึกษาเรียนรู้กับนักเรียนในบริบทของโรงเรียน ทำให้เกิดความรู้สึกที่อ่อนโยนและผูกพันกับนักเรียน ได้เรียนรู้กับตัวแบบ ซึ่งเป็นตัวแบบมีความเชี่ยวชาญทางด้านวิชาชีพ มีความเสียสละ มีจิตวิญญาณของความเป็นครูสูง มีความรู้สึกที่ดีต่อวิชาชีพครูมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้นักศึกษากลุ่มทดลองมีเจตคติต่อวิชาชีพครู ดีกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้การเรียนแบบปกติ

2) บทบาทของผู้สอนในรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา เปลี่ยนจากผู้บอกหรือผู้ให้ความรู้ เป็นผู้คอยสอนแนะ เมื่อนักศึกษาต้องมีการฝึกปฏิบัติ ทักษะต่าง ๆ เป็นผู้คอยประคับประคองเมื่อนักศึกษาได้พัฒนาศักยภาพไปเรียนรู้ในสถานการณ์จริง สอดคล้องกับ (มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2551) กล่าวว่า การเริ่มต้นทำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ หรือการนำเสนอให้แก่แก่นักเรียนนั้น ยังช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กด้วย ซึ่งก็หมายความว่า การทำวิจัยกับครูที่มีวัยใกล้เคียงกับเด็ก ก็ช่วยให้การทำวิจัยเป็นไปได้ง่ายขึ้น การเรียนรู้โดยการสร้างความรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ในสังคม ดังนั้น การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีการติดต่อสื่อสารบทบาทผู้สอนที่สำคัญ จึงต้องให้ออกาสผู้เรียนได้พูดอธิบาย ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิด การแลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Manuel, 2005) ได้ทำวิจัย เรื่อง รูปแบบของ E-ธรรมาภิบาล (E-Governance) ตามแนวคิดของการจัดการเรียนรู้ รูปแบบนี้ได้สร้างจากกระบวนการของการกำหนดความรู้ (Knowledge Capturing) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) การยกระดับของการแบ่งปันและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเล่าเรื่อง (Storytelling)

การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Assets) และการสังเคราะห์ความรู้ให้เป็นแก่นความรู้ (Core Competence) ซึ่งจากการวิจัยการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา ผู้สอนจะต้องเข้าใจในการพัฒนาการคิดของผู้เรียน นอกจากนั้นผลจากการทดลองทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีและผูกพันต่อกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน จึงส่งผลให้นักศึกษากลุ่มทดลองมีเจตคติต่อวิชาชีพครู ดีกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้การสอนปกติ

3) บทบาทของผู้สอน ตัวแบบและผู้เรียนในรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา เป็นไปอย่างค่อนข้างเท่าเทียมกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง และมีความรู้สึกอบอุ่น ส่งผลให้นักศึกษากลุ่มทดลองมีเจตคติต่อวิชาชีพครูดีกว่ากลุ่มควบคุม กล่าวคือ การเรียนการสอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา ใช้การเรียนแบบร่วมมือและการเรียนแบบกลุ่ม ที่เน้นการมีส่วนร่วมกัน (Collaboration) ของผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งแตกต่างจากการสอนแบบอื่น ๆ

4) ในการเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนโดยให้เรียนรู้ในการทำงานกลุ่ม รู้จักบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม ก่อนการเรียนแบบกลุ่มในบทเรียน ทำให้ผู้เรียนรู้จักกันมากขึ้น พร้อมทั้งจะช่วยเหลือกัน ทำให้มีเจตคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ รวมทั้งทำความรู้จักระหว่างผู้สอนและผู้เรียนโดยการเขียนประวัติส่วนตัวโดยละเอียด และในการเรียนการสอน ผู้สอนต้องใช้ความยืดหยุ่น ผู้เรียนต้องทำงานหนักและต้องเรียนรู้ในกลุ่มบ่อยมาก ผู้สอนจึงต้องใช้เทคนิคการเสริมแรง สร้างขวัญกำลังใจด้วยการชมเชยเมื่อกลุ่มผู้เรียนมีความตั้งใจในการทำงาน ค้นพบสิ่งที่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ มีน้ำใจต่อเพื่อน ๆ มีกระบวนการเรียนรู้ที่ดี เป็นต้น ซึ่งผู้สอนเป็นตัวอย่างให้ผู้เรียนเห็นถึงความเป็นกัลยาณมิตรระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้สอนกับบุคลากรอื่น ๆ เป็นครูที่มีความเมตตาต่อนักเรียน ดังที่ (Corlett ,2001, p. 17) กล่าวว่า เมื่อใครก็ตามตัดสินใจที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว แต่ผลการกระทำเป็นสาเหตุก่อให้เกิดเหตุการณ์อื่น ๆ (คนที่ไม่ได้อยู่ในความควบคุมดูแล) แล้ว บุคคลนั้นต้องรับผิดชอบต่อบุคคล (คนที่ไม่ได้อยู่ในความควบคุมดูแล) นั่นคือ ความรับผิดชอบจะเกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบทางกฎหมาย (Legal Responsibility) และความรับผิดชอบทางจริยธรรม (Moral Responsibility) เพราะทุกคนมีความคิดว่าเมื่อเข้าใจในหลักการและหน้าที่ของความเป็นครูแล้ว ควรจะมีจิตใจสำนึกถึงความรับผิดชอบ ไม่ว่านักเรียนจะเข้าใจหรือไม่ ครูควรเป็นผู้รับผิดชอบในการกระทำนั้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวถึงขอบเขตความรับผิดชอบ รวมทั้งการติดต่อประสานงานกับบุคลากรทางการศึกษาที่ทำให้ได้รับความร่วมมืออย่างดี สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนเกิดการหล่อหลอมความคิดและเรียนแบบพฤติกรรม เพื่อแสดงออกในสถานการณ์ที่เหมาะสม ส่งผลให้นักศึกษากลุ่มทดลองมีเจตคติต่อวิชาชีพครู ดีกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้การสอนแบบปกติ

5) ข้อจำกัดของรูปแบบการเรียนการสอน ข้อจำกัดนี้นั้นอาจหมายถึง เมื่อในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน ขาดแคลนตัวแบบ หรือมีตัวแบบไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน หรือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ควรมีการแก้ไขปัญหาโดยให้มหาวิทยาลัยราชภัฏในแต่ละแห่งนั้น ส่งตัวแทนนักศึกษาวิชาชีพระดับปริญญาตรีไปศึกษาเข้าร่วมโครงการสหกิจศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนนี้ ถือว่าเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ มีการเชื่อมโยง เนื้อหาวิชาเข้าด้วยกัน โดยใช้ Theme และ Concept เป็นตัวกำหนดประเด็นในการศึกษา ใช้กระบวนการทางปัญญาในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และเน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้สอน ผู้เรียน และบุคลากรทางการศึกษา โดยกรอบแนวคิดของหลักสูตร ด้านการเรียน การสอน เน้นการใช้กระบวนการทางปัญญาในการเรียนรู้ตามสภาพจริงในบริบทสถานการณ์จริง ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ในการดำเนินการเรียนการสอน ผู้สอนมีบทบาทตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา กล่าวคือ เป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้สอนแนะ ผู้ให้การประคับประคองและเป็นตัวแบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ ที่ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้และเป็นแบบอย่างที่ดี นอกจากนั้น ควรสนับสนุนให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สนับสนุนผู้สอนให้ร่วมกันวิเคราะห์ Theme และ Concept ต่าง ๆ ในหลักสูตร เพื่อร่วมกัน ออกแบบและวางแผนการจัดการจัดการเรียนการสอน

3. ควรประยุกต์ใช้บทบาทผู้สอนตามแนวคิดการฝึกหัดทางปัญญา เพราะบทบาทของ ครูผู้สอนนั้นควรตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการเป็นต้นแบบให้แก่ นักเรียนสังเกต พฤติกรรมการแก้ปัญหา นอกจากนี้ ผู้สอนมีหน้าที่ส่งเสริมและช่วยเหลือให้ผู้เรียนเกิด กระบวนการเรียนรู้ และแสดงออกในการแก้ปัญหาอย่างเต็มความสามารถ

เอกสารอ้างอิง

- แก้ว เช่าเหมย. (2560). เรียนภาษาจีนให้สนุก. กรุงเทพมหานคร : นานามีบุ๊กส์.
- ทิตินา แคมมณี. (2560). การจัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนใช้การวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทวัน สวัสดิ์ภูมิ. (2540). เส้นทางในการพัฒนาครุฑนักวิจัย : การวิจัยรายกรณีของครุฑดีเด่นระดับประถมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. (2551). งานวิจัยด้านการรับใช้สังคม : การขับเคลื่อนการศึกษาสำหรับชาวจีน. อุตรดิตถ์ : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- วัชรีย์ เหล่มตระกูล. (2549). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนแบบเน้นกระบวนการคิดตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศรสำหรับครูประจำการ (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีไล แสงเหมือนขวัญ. (2544). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะด้านคุณธรรมที่ประเมินโดยตนเอง ครูผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียน (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สถาบันภาษาจีน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). บริหารงานการพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ : บริษัท ชัคเซส มีเดีย จำกัด.
- สำนักงานสภाराชภัฏ. (2545). มาตรฐานการผลิตครู คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ. กรุงเทพฯ : เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.
- Collins, Brown and Holum. (1987). Cognitive apprenticeship: Making thinking visible. *American Educator*, 15 (3), 6-11, 38-39.
- Collins, A., Brown, J.S., and Newman, S.E. (1987). Situated Cognition and the Culture of Learning. *Educational Researcher*, 18(1), 32-42.
- Corlett. (2001). Situated cognition : Social, semiotic, and psychological perspectives. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associated.
- Corlett. (2001). Situated cognition : Social, semiotic, and psychological perspectives. Mahwah, NJ : Lawrence Erlbaum Associated.
- Manuel. (2005). Learning and instruction – theory into practice. 3rded. Upper Saddle River, NJ : Merrill.

Walker, D. P. (2015). Enhancing problem solving disposition, motivation and skills through cognitive apprenticeship. Doctoral Dissertation, Department of Technology Education, Graduate School, North Carolina State University.

